

Introitus- och gradualcyklarna.

Då undertecknad, som varit med om utarbetandet av den introitus- och gradualcykel, som publicerats i denna tidskrift, nu prövat den hittills utkomna delen av densamma, vill jag med redaktionens tillåtelse här framlägga några erfarenheter, som jag därunder gjort. Det ligger i sakens — och min egen — natur, att det mesta i mitt utlåtande blir kritik.

Först en allmän anmärkning angående introitus: den bör ej vara alltför kort. Ibland kan det ej bli mer än en enda vers, enär den närmast följande versen ej synes lämplig att ta med. Ex. Nyårsdagen, palmsöndagen, pingstdagen. Men i många fall kunde och borde den följande versen fått komma med, ej blott för innehållets skull, utan även för att få en fylligare introitus. Ex. 1 S. i advent och påskdagen samt juldagen, där vid tidig mäsas hela 55 måste sjungas.

I det följande vill jag endast hålla mig till sådana punkter, där jag anser en förändring nödvändig. Alla möjliga små önskemål kan man ju ej få uppfyllda. Är det någon särskild psalm, som man gärna vill ha med på en viss söndag, har man ju alltid den utvägen att placera den efter predikan. Skola vi få en fastställd introitus- och gradualcykel, måste däri ingående psalmer väljas så, att valet blir så objektivt som möjligt, att de valda psalmerna enkelt och naturligt ansluta sig såväl till texterna som till dagens plats i kyrkoåret och att både introitus och gradual omedelbart tolka något av den stämning, som bör vila över dagen ifråga.

Ur dessa synpunkter måste jag först påkalla ändring beträffande gradualen på 3 S. i advent. Psalmen 73 är visserligen föreslagen i evange-

lieboken; men när jag satte upp den på nummerlappen och ännu mer när jag med församlingen sjöng den i kyrkan, skedde det med stark inre opposition, mest kanske föranledd av den ofrånkomliga känslan, att 53: 1—4 är den rätta gradualen på 3 S. i advent. 53 ger utan tvivel det mest fullödiga uttrycket för den söndagens ämne: Herrens förelöpare. Icke evangeliets bokstav, utan dagens stämning bör här få vara avgörande.

Min andra anmärkning gäller *Midfastosönd*. Redan vid gradualcykelns uppgörande kände jag, vad som sedan alltmer bekräftade sig, nämligen att man ej kan börja gradualen med: »Ja, mot allt vadhelst mig kränker». Vid närmare granskning måste jag även säga mig, att 77: 4—6 icke ger uttryck vare sig åt söndagens tankar i allmänhet eller åt evangeliets i synnerhet. Att finna en ersättare är långt ifrån lätt. 153: 8—11 ligger väl närmast tillhands, men för min del vore jag mera böjd för 224: 1—3, vilken jag själv alltid använt. Tages den sistnämnda, måste Septuagesima få en annan gradual än den föreslagna, ex. 210: 4—11.

Beträffande påsktiden har jag flera önskemål. 2 S. e. påsk måste få en annan introitus. 313: 1 är en utmärkt psalmvers; men när jag pliktskyldigast i år använde den enligt förslaget, hade jag en omedelbar känsla av att den ej passade som introitus. Den griper mitt in i centrum av dagens ämne; man har liksom inte hunnit dit än, när man börjar gudstjänsten. Gärna har jag den såsom predikstolspsalm. Till introitus föreslår jag den av mig alltid använda 102: 3, där påsktankarna förenas med herdetanken. — Introitus på 3 S. e. påsk hade jag

även mycket svårt att förlika mig med. Den talar visserligen om längtan till Kristus, men ej om hemlängtan. Dess härliga melodi synes mig passa bättre i fastan än under glädjetiden mellan påsk och pingst. I stället föreslås 108: 1, 2. — Måhända vore det skäl i att ta under omprövning, huruvida ej 243: 3—7 vore rätt så bra till gradual som 128: 6—8. — På 4 S. e. påsk skulle jag såsom introitus vilja se 106: 1, 2. Evangeliet handlar om Anden, men detta behöver ju ej direkt komma till uttryck i introitus. Den bör i stället tala mera i allmänhet om »nyttan av Jesu bortgång».

Alla ämbetsbröder, som använt förslaget till introitus och gradual, ha säkert känt, vilken obeskrivlig lättnad det är att slippa fundera på valet av dessa psalmer. Den svåraste delen av psalmvalet är undan-gjord på förhand. Ingen må kalla det för prästerlig bekvämlighet att följa en sådan lista. Den som brukar lägga ned arbete på sitt psalmval, åtnjuter här en välbehövlig lättnad; den som brukar slarva med nummerlappen, får ålägga sig en hälsosam tukt. Blev en cykel fastställd, skulle alla känna tillfredsställelse över ordnade förhållanden på detta område. *David Glimborg.*

Recensioner.

Der deutsche Dom.

Vad är »Der deutsche Dom»? En samling liturgiska försök på uppdrag av Berneuchener-konferensen utgivna av Ludvig Heitmann, Karl Bernhard Ritter och Wilhelm Stählin. Framför mig ligga följande häften: Das heilige Abendmahl, Die Beichte der Gemeinde, Das Gebet der Tageszeiten, Der Psalter och Pfarrgebiete, samtliga utgivna å Hanseatische Verlagsanstalt i Hamburg (utan angivande av tryckår). — »Die Berneuchener Konferenz» — vad är då den? — En krets av evangeliska teologer och andra medlemmar av de tyska landskyrkorna, som sedan 1923 hålla årliga sammankomster (»Arbeitstagungen») i Berneuchen, en liten ort i Neumark. De liturgiska försök, som hava utkommit som häften i samlingen »Der deutsche Dom», hava vuxit fram ur detta gemensamma arbete. Avsikten är att göra ett försök »die liturgischen Einzelentwürfe Einzelner, welche immer nur für einen beschränkten Kreis von Fällen gültig sein können, abzulösen durch Ordnungen, die imstande wären, Pfarrer und Gemeinde nach Möglichkeit dem tastenden Versuch des Augenblicks zu entreissen und eine neue 'Einheit in Mannigfaltigkeit' für das gottesdienstliche Leben der evangelischen Kirchen vorzubereiten». Avsikten är sålunda den bästa. Ty på intet område behöver Tysklands söndertrasade evangeliska kristenhet bättre enhet än på det liturgiska. Att konferensen förvisso

icke vinner sitt mål är en annan sak. Överhuvud taget lär intet resultat av enhetssträvandena vinnas, så länge Tyskland är så rikt som för närvarande på stora liturgiska profeter, som alla mena, att just deras idéer äro de allena saliggörande.

Der deutsche Dom torde avgjort få räknas till de bättre utslagen av den oerhörda liturgiska verksamhetsivern i Tyskland för närvarande, beträffande vilken förhållandet mellan kvantitet och kvalitet i bästa fall torde kunna betecknas som omvänt proportionellt. Emellertid torde det erkännande, som bör komma de ovan angivna häftena till del, huvudsakligen tilldelas den goda viljan. Ty otvivelaktigt är avsikten högst betydligt bättre än utförandet. Över detta senare vilas i betänklig grad detta samma osäkra, valhänta drag, som präglar det mesta, som inom Tyskland under de senaste åren sett dagen på det liturgiska området och som har sin grund i att det mest traditionsbundna av allt traditionsbundet har ryckts loss från traditionen. Alla dessa snart sagt oändliga försök göra i all sin skiftande mångfald dock ett tröstlöst enahanda intryck, alldeles som man från åsynen av en mängd olika blomsterplanter, som uppryckts ur jorden och fått ligga i solen och torka, icke har kvar intrycket av livets mångskiftande rikedom utan av torkans enahanda. Planter, uppryckta ur jorden och därför snart förtorkade, äro alla dessa, oberoende av traditionen upp-